

## Utbildningsinspektion i Pilbäckskolan

### Innehåll

|                                                      |   |
|------------------------------------------------------|---|
| Inledning .....                                      | 1 |
| Underlag .....                                       | 1 |
| Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....            | 2 |
| Sammanfattande bedömning.....                        | 2 |
| Bedömning av utbildningsresultaten.....              | 3 |
| Bedömning av verksamheten .....                      | 4 |
| Bedömning av förutsättningarna för utbildningen..... | 6 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Pilbäckskolan och besökt skolan den 18-19 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Pilbäckskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Pilbäckskolan intervjuades skolledning, lärare, elevvårdsteam och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna i samtliga skolår. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| <b>Pilbäckskolan</b> | <b>Antal elever</b> |
|----------------------|---------------------|
| Förskoleklass        | 42                  |
| Grundskola           | 269                 |
| Skolbarnsomsorg      | 150                 |

Pilbäckskolan är geografiskt belägen i Hovområdet som ligger i Växjö kommuns norra del. Bebyggelsen är blandad liksom elevernas kulturella bakgrund. Cirka 35 procent av eleverna har annat modersmål än svenska.

Personalen består av totalt 47 personer (årsarbetarsiffran är 42) och skolan bedriver verksamhet för förskoleklass och grundskolans skolår 1–6.

Det finns två arbetsenheter (spår F–6) med två arbetslag i varje enhet. Föräldraföreningen är aktiv och engagerad.

Skolan betonar i sin arbetsplan att man vill utveckla arbete med samverkan, arbeta tematiskt (bifrostinspirerat) samt att utveckla arbetet med målbeskrivningar och utvärderingsmodeller.

Skolan lyfter fram sitt bibliotek som en viktig del av verksamheten.

### Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik är goda. Såväl enkätresultat som intervjuer visar att eleverna känner sig trygga och trivs. Arbetet med normer och värden är bra liksom det hälsofrämjande arbetet. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och är en tydlig pedagogisk ledare. Skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning har god kvalitet och ger en bra grund och stabilitet för skolans verksamhet. Samverkan mellan skola och skolbarnsomsorg är god.

Vidare erbjuder Pilbäcksskolan föräldrar och elever mycket god information genom bland annat informationsskrift och kontinuerliga informationsblad från såväl rektor som arbetslag.

Inspektörerna konstaterar också att lärarna undervisar efter den utbildning de har. Behörigheten är god bland personalen och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjuds.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer kan förbättras.
- Åtgärdsprogrammen bör förtydligas i de delar som berör skolans åtaganden.

- Samverkan mellan förskoleklassen och skolår 1 behöver utvecklas.
- Kunskapsuppföljningen i de icke behörighetsgivande ämnena kan förbättras. Skolan kan med denna förbättring bättre säkra att eleverna ges möjlighet att nå målen i alla ämnen.
- Skolan bör tydligare följa upp elevens val och tillse att ett allsidigt urval erbjuds samt att eleverna gör ett aktivt val.
- Skolan skall tydligare informera för föräldrar och elever om vilka alternativ som finns beträffande skolbarnsomsorgsverksamhet för elever mellan tio och tolv år.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elever som har behov av studiehandledning på modersmålet erbjuds inte detta (5 kap 2 § grundskoleförordningen) .

### Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

På Pilbäcksskolan mäter man resultatet av elevernas trivsel, trygghet, inflytande och normer med mera genom enkäter som genomförs vartannat år. Skolverket fick ta del av sammanställning av dessa enkäter för 2003 och 2005. Materialet är omfattande och visar genomgående goda eller mycket goda resultat. Enligt denna undersökning känner sig eleverna lugna och trygga i hög grad, något som verifieras i intervjuer med elever och föräldrar. Enligt inspektörernas bedömning är denna enkät också ett utmärkt exempel på, och hjälp till, självvärdering.

**Tabell Andel elever som når målen i nationella ämnesprov (siffrorna är hämtade från kommunens statistik år 2003 och 2004 samt skolans egna uppgifter för 2005):**

| Skolår 5       | Sv 2003 | Sv 2004 | Sv 2005 | Ma 2003 | Ma 2004 | Ma 2005 | En 2003 | En 2004 | En 2005 |
|----------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Växjö          | 90 %    | 91 %    | 90 %    | 89 %    | 89 %    | 86 %    | 90 %    | 91 %    | 92 %    |
| Pilbäcksskolan | 98 %    | 95 %    | 90 %    | 93 %    | 93 %    | 90 %    | 95 %    | 98 %    | 94 %    |

Eleverna vid Pilbäcksskolan har god måluppfyllelse på nationella prov i skolår 5 både sett ur ett nationellt perspektiv och i förhållande till kommunen. Även de tester som skolan genomför i övrigt och utsagor från mottagande 7–9 skola bekräftar detta. Det finns emellertid osäkerhetsfaktorer beträffande kunskapsresultaten i de andra ämnena förutom matematik, svenska och engelska. Resultaten av utbildningen i exempelvis hem- och konsumentkunskap, teknik men även praktisk-estetiska, naturvetenskapliga och samhällsorienterande ämnen är svåra att utvärdera eftersom underlag ofta saknas. Detta behandlas utförligare i nästa avsnitt (bedömning av verksamheten).

Pilbäcksskolan har formella inflytandegrupper såsom klassråd och elevråd. Eleverna menar att elevernas inflytande över den vardagliga undervisningssituationen varierar från klass till klass. Föräldrarna är också osäkra på hur mycket av

inflytande eleverna har över sin undervisning. I skolans arbetsplan framgår det att arbetslagen har till uppgift att konkretisera mål för bland annat elevinflytande. Intervjuerna ger vid handen att detta har diskuterats och diskuteras i respektive arbetslag men att konkreta beslut eller överenskommelser saknas. Inspektörerna bedömer att inflytandet över undervisningens innehåll och arbetsformer kan förbättras.

### **Sammanfattning**

Elevernas kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik är goda. I övriga ämnen är kunskapsuppföljningen otydlig och varierar mellan arbetslag och lärare. Såväl enkätresultat som intervjuer visar att eleverna känner sig trygga och trivs. Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer kan förbättras.

## **Bedömning av verksamheten**

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan.

Rektorn är utbildad lärare och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Enligt inspektörernas bedömning är rektor väl förtrogen med verksamheten och utövar ett tydligt pedagogiskt ledarskap.

I såväl skollag som läroplan framgår att en av skolans viktigaste uppgifter är att aktivt arbeta med frågor som rör normer och värden. Pilbäcksskolan arbetar på olika sätt med värdegrundsfrågor. Det finns en bra fadderverksamhet och eleverna ger ett intryck av att vara stolta över denna. Det finns en plan mot kränkande behandling som aktiveras när så behövs. I förebyggande syfte arbetar skolan också med kompassamtal och undervisningsmaterial som behandlar relationsfrågor och konfliktlösningar. Inspektörerna bedömer att arbetet med värdegrundsrelaterade frågor är bra.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet framgår att hälso- och livsstilsfrågor skall uppmärksammas. Skolan skall också sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet. Skolan genomför hälsotema regelbundet och har nyligen genomfört en "hälsovecka" där såväl fysisk aktivitet som livsstilsfrågor berörs. Skolsköterskan deltar i temaveckor som berör hälsa, är ute i klasserna och informerar i hälsofrågor och har hälsosamtal med elever från ett specifikt skolkår. Även om skolan inte erbjuder fysisk aktivitet varje dag bedömer inspektörerna detta arbete som gott.

I såväl grundskoleförordningen som i läroplanen framgår att delaktighet, inflytande och ansvar för såväl elever som föräldrar är centrala begrepp. Hur arbetet med inflytande ska bedrivas på skolan finns beskrivet i skolans arbetsplan. Resultatet av detta arbete varierar vilket tidigare beskrivits. Eleverna är överlag nöjda även om variationen är relativt stor. Föräldrarna är också nöjda överlag och menar att utvecklingssamtal, föräldramöten och information är bra. Även

om föräldrar och elever är relativt nöjda bör skolan ändå diskutera hur arbetet med inflytande frågor bedrivs eftersom resultatet är varierande i de olika klasserna/arbetslagen.

### **Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen**

På Pilbäcksskolan diskuterar arbetslagen kring olika samverkansformer exempelvis när tematiskt arbete förekommer. Någon större samverkan i övrigt mellan skolår 1 och förskoleklassen förekommer emellertid inte. Samverkan mellan skolbarnsomsorg och skola är däremot mera förekommande. Fritidspedagogerna bidrar med sin kompetens i det pedagogiska arbetet och är också delaktiga i den planering som skola och skolbarnsomsorg genomför regelbundet. Fritidspedagogerna undervisar också i de praktisk-estetiska ämnena. Inspektörerna bedömer att samverkan mellan skola och skolbarnsomsorg är god medan samverkan mellan förskoleklassen och skolår 1 behöver utvecklas.

Det tematiskt, ämnesövergripande arbetssättet i samverkan med skolbiblioteket har en framträdande roll. Lärarna upplever att verksamheten blir mindre läroboksstyrd och mer målstyrd när man inte har läroböcker. På skolan har man en tjänst på 50 procent som skolbibliotekarie. Skolbibliotekarien stödjer lärarna i deras arbete i de olika ämnena. Eleverna använder sig ofta av de faktaböcker och den skönlitteratur som finns i biblioteket. Biblioteket har ett stort urval av böcker.

Skolans arbetsplan innehåller bland annat vision, prioriterade mål, synen på kunskaper och synen på arbetsformer. Även organisation, synen på elever i behov av särskilt stöd och den pedagogiska grundsynen för det prioriterade biblioteket framgår i arbetsplanen. Inspektörerna bedömer att arbetsplanen ger ett gott stöd och en bra grund för verksamheten.

### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Enligt skollag och grundskoleförordning skall alla elever som har svårigheter i skolarbetet ges särskilt stöd. Skolan har bra identifieringsverktyg och en god organisation för detta arbete. Det finns speciallärare i varje arbetslag och det finns en kommunövergripande resursgrupp som skolan kan vända sig till om det krävs andra utrednings- eller specialpedagogiska insatser. Det upprättas åtgärdsprogram för de elever som behöver sådant. Inspektörerna vill emellertid uppmärksamma skolan på att den nuvarande organisationen med speciallärare i varje arbetslag kan medföra att flexibiliteten mellan arbetslagen blir sämre. Inspektörerna vill också göra skolan uppmärksam på att det tydligare bör framgå i åtgärdsprogrammen vilka åtagande skolan har.

Vid intervjuerna framkommer dock att studiehandledning på modersmålet inte ges till alla elever som behöver det. Visserligen är skolan beroende av den centrala organisationen i kommunen som handhar detta stöd men det är likväl skolans ansvar att de elever som behöver studiehandledning på modersmålet får det.

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet framgår att skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden och att läraren fortlöpande skall informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. Eleverna och föräldrarna är till

viss del medvetna om vilka mål som gäller för utbildningen. I skolor 4 är det vanligt att man vid utvecklingssamtal tillsammans sätter upp mål och efter nationella prov i skolor 5 sker det en systematisk genomgång. Detta är dock vanligast beträffande de behörighetsgivande ämnena matematik, svenska och engelska. Rektorn och lärarna menar att varje lärare har kunskap om varje elevs kunskapsresultat för respektive ämne. Elevernas svar vid intervjun ger dock en bild av att exempelvis teknikundervisningen inte är tydlig och att undervisning i hem- och konsumentkunskap är bristfällig för många elever. Det är inspektörernas bedömning att kunskapsuppföljningen kan förbättras och göras tydligare för såväl eleverna och föräldrarna som för lärarna och skolledningen.

### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

Kvalitetsredovisningen liksom kvalitetsarbetet i stort är enligt inspektörernas bedömning bra. Kvalitetsredovisningen innehåller mål, resultat, analys av resultaten och åtgärder som planeras. Kvalitetsarbetet i övrigt består av tidigare nämnda enkäter, utvärderingsdagar och löpande utvärderingar i verksamhetens arbetslag. Det framkommer också i intervjuerna att såväl skolledningen som skolans personal har en tydlig pedagogisk utvecklingsbenägenhet. Inspektörerna vill dock påpeka att både föräldrar och elever bättre bör involveras i arbetet med kvalitetsredovisning och arbetsplan.

### **Sammanfattning**

Arbetet med normer och värden är bra liksom det hälsofrämjande arbetet. Rektor är väl förtrogen med verksamheten och verkar som en pedagogisk ledare.

Skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning har god kvalitet och ger en god grund och stabilitet för skolans verksamhet.

Elever i behov av särskilt stöd får detta utom i de fall som studiehandledning på modersmålet inte ges. Åtgärdsprogrammen kan förtydligas i de delar som berör skolans åtaganden.

Samverkan mellan skola och skolbarnsomsorg är god medan samverkan mellan förskoleklassen och skolor 1 behöver utvecklas.

Kunskapsuppföljningen i de icke behörighetsgivande ämnena kan förbättras. Skolan kan med denna förbättring bättre säkra att eleverna ges möjlighet att nå målen i alla ämnen.

## **Bedömning av förutsättningarna för utbildningen**

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om utbildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

### **Tillgång till utbildning och information om utbildningsmöjligheterna**

Pilbäcksskolan har goda informationskanaler till föräldrar och elever. Vid varje läsårsstart får alla elever en informationsskrift. Denna innehåller, förutom rena faktadelar som klasslistor, lovdagar och liknande, också information om prioriterade områden och skolans arbetsplan. Rektor ger kontinuerligt ut ett informa-

tionsblad och varje arbetslag skickar också hem information som berör den enskilde eleven. Skolan har också en hemsida. Sammantaget bedömer inspektörerna att Pilbäcksskolan erbjuder föräldrar och elever mycket god information.

Elevens val har som syfte att den enskilde eleven skall ha ett större inflytande på innehållet och inriktningen av sin utbildning i grundskolan. Genom att utbildningen anpassas till den enskilde elevens behov och intressen skall motivationen hos eleven och även kvaliteten i utbildningen förstärkas. Elevens val skall fördjupa och bredda elevernas kunskaper. Inspektörsteamet kan konstatera att det finns frågetecken kring om den enskilde eleven uppfattar att det finns ett reellt val som skall göras. De yngre eleverna känner inte till elevens val och de äldre menar att elevens val genomförs på fredag eftermiddag och att det är läraren som bestämmer vad man ska göra. Föräldrarna svarar att eleverna gör färdigt saker de inte har hunnit med eller gör läxan när de har elevens val. Rektorn menar att skolan har elevens val och att det är delegerat till respektive arbetslag att hantera. Lärarnas svar varierar. Några lärare tycker att eleverna gör ett reellt val och att de har utbud att välja mellan ämnen eller ämnesområden. Andra lärare menar att det egentligen bara förekommer som ett inslag när de har tematiskt arbete. Inspektörsteamet bedömer att skolan tydligare måste följa upp elevens val och tillse att både ett allsidigt urval erbjuds och att ett aktivt val görs av eleverna.

I skollagen framgår att skolbarnsomsorg skall tillhandahållas i den omfattning som behövs med hänsyn taget till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller barnets eget behov. Det framgår också att skolbarnsomsorg för barn mellan tio och tolv år kan bedrivas som öppen verksamhet. Pilbäcksskolan bedriver öppen verksamhet på eftermiddagarna måndag-torsdag och varannan fredag. Enligt intervjuerna finns inget annat behov. Även om informationen från Pilbäcksskolan överlag är av mycket god kvalitet kan den i denna del förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan tydligare måste redovisa för föräldrar och elever vilka alternativ som finns beträffande skolbarnsomsorgsverksamhet för elever mellan tio och tolv år.

På skolan är 71 elever berättigade till modersmål varav 30 deltar. 34 elever har svenska som andraspråk. (Skolverkets statistik den 15 oktober 2004). Beträffande modersmålsundervisningen är skolan beroende av kommunens centrala organisation som hanterar och administrerar denna. Rektorn menar att modersmålsundervisningen fungerar tillfredsställande men är osäker på hur det går för elever som läser ett modersmål där språkgrupperna är små.

Som språkval kan eleverna välja tyska, franska, spanska eller svenska/engelska. Svenskan och engelskan hanterar skolan själv medan man köper in tjänster från Norregårdsskolan för undervisning i tyska, franska och spanska. Rektorn menar att språkvalet fungerar väl. Inspektörerna finner ingen anledning att ha någon annan uppfattning.

### **Personal**

Det finns 8,0 lärare per 100 elever på skolan (7,7 i kommunen) Siffrorna är hämtade från Skolverkets statistik den 15 oktober 2004. En lärare i ett praktiskt-estetiskt ämne har fått ”kommunal behörighet” och en förskollärare med

vidareutbildning i idrott undervisar de yngre skolbarnen i idrott och hälsa. I övrigt har alla lärare pedagogisk utbildning med grundskolläraryrke.

Det finns individuella kompetensutvecklingsplaner för varje lärare. All personal har genomgått fortbildning i tematiskt arbetssätt (bifrostmodellen) samt kompetensutveckling i svenska och matematik.

Inspektörerna bedömer att lärarna undervisar i de ämnen eller ämnesområden de har utbildning för och att behörigheten är god liksom möjligheterna till kompetensutveckling.

### **Materiella resurser**

Den inre och yttre miljön är tillfredsställande. Även om skolan är 30 år gammal och bara ommålad en gång, ger den ändå ett fräscht och ändamålsenligt intryck. Läromedelsstandarden är tillfredsställande. Datorerna är dock föråldrade och långsamma. Internetuppkoppling finns även om den också, enligt lärare och elever, kan bli tillförlitligare.

### **Sammanfattning**

Sammantaget bedömer inspektörerna att Pilbäcksskolan erbjuder föräldrar och elever mycket god information.

Skolan bör tydligare följa upp elevens val och tillse att ett allsidigt urval erbjuds samt att eleverna gör ett aktivt val.

Skolan skall tydligare redovisa för föräldrar och elever vilka alternativ som finns beträffande skolbarnsomsorgsverksamhet för elever mellan tio och tolv år.

Slutligen konstaterar inspektörerna att lärarna undervisar i de ämnen eller ämnesområden de har utbildning för och att behörigheten och kompetensutvecklingen är god bland personalen.

|            |      |
|------------|------|
| Datum      | Ort  |
| 2006-03-20 | Lund |

Mats Lundqvist

Lena Godin